

Spis treści

Wprowadzenie	13
 Rozdział 1.	
Wymiary stawania się człowieka w przestrzeni społecznej	19
1.1. Człowiek jako istota społeczna	19
1.2. Wolność i odpowiedzialność człowieka	23
1.3. Interakcje zachodzące w systemie społecznym	25
1.4. Integracja, reintegracja społeczna i inkluzja w ujęciu holistycznym ...	31
1.4.1. Reintegracja szansą na odpowiedzialne partnerstwo	36
1.4.2. Idea inkluzji społecznej	38
1.4.3. Założenia readaptacji społecznej	40
1.5. Dehumanizacja kary pozbawienia wolności	43
 Rozdział 2.	
Źródła współczesnej teorii i praktyki resocjalizacyjnej podejmującej problematykę reintegracji społecznej	50
2.1. Koncepcje społeczno-poznawcze	51
2.1.1. Teoria konstruktów osobistych Kelly'ego	51
2.1.2. Teoria społecznego uczenia się Bandury	53
2.2. Teorie i koncepcje socjologiczne	54
2.2.1. Integracyjna teoria zachowania przestępczego Leblanca	54
2.2.2. Teoria naznaczenia społecznego	55
2.2.2.1. Koncepcja destygmatyzacji	56
2.3. Interakcyjne koncepcje psychologiczne	57
2.3.1. Teoria równowagi interpersonalnej Zaborowskiego	57
2.3.2. Koncepcja salutogenetyczna stresu Antonovsky'ego	60
2.3.3. Koncepcja zachowania zasobów Hobfolla	61

2.4. Współczesne teorie wymiany społecznej	64
2.4.1. Behawioralna teoria wymiany społecznej Homansa	64
2.4.2. Teoria wymiany Blumera	65
2.4.3. Teoria katalaksji Hayeka	67
2.5. Współczesne koncepcje resocjalizacyjne w Polsce	70
2.5.1. Wielopasmowa koncepcja resocjalizacji z udziałem społeczeństwa Bałandynowicza	71
2.5.2. Koncepcja uspołecznienia systemu profilaktyki i resocjalizacji Ambrozika	73
2.5.3. Koncepcja twórczej resocjalizacji Konopczyńskiego	74
2.5.4. Założenia edukacji inkluzyjnej Zacharuk	76

Rozdział 3.

Zachowania przystosowawcze skazanych	78
3.1. Indywidualna i społeczna readaptacja skazanych	78
3.2. Wskaźniki badań longitudinalnych jako podstawa diagnozowania sytuacji skazanych i planowania działań pomocowych z udziałem społeczeństwa	80
3.2.1. Możliwości i ograniczenia przystosowania skazanych	85
3.3. Wartość grup samopomocowych w wychodzeniu z uzależnienia i trwaniu w trzeźwości	92
3.4. Zdarzenia krytyczne i realizacja zadań życiowych na bazie zasobów jednostki	96
3.4.1. Możliwość wpływania na własną sytuację życiową	98
3.4.2. Nastawienie do życia i wychodzenie z trudnych sytuacji	99
3.5. Wsparcie jako realna interakcja społeczna	103

Rozdział 4.

Projektowany model inkluzyjno-katalaktyczny reintegracji społecznej skazanych	108
4.1. Model osobowości dojrzałej Allporta	110
4.2. Model osobowości samorealizującej się Masłowa	110
4.3. Model ludzkiego życia i zaburzeń w rozwoju człowieka Zaborowskiego	111
4.4. Wieloosiowy model radzenia sobie Hobfolla	113
4.5. Systemowe modele pracy w środowisku otwartym	115
4.5.1. Model systemowy Pincusa i Minahana	117
4.5.2. Model systemowy Goldsteina	118

4.6. Teoretyczne podstawy projektowanego modelu inkluzyjno-katalaktycznego	119
4.6.1. Zasady projektowania modelu	122
4.6.2. Postulowane rozwiązania inkluzyjno-katalaktyczne	127
4.6.3. Analizowane obszary działań w obrębie modelu inkluzyjno-katalaktycznego z udziałem jednostki, grupy i społeczeństwa ...	129
4.6.4. Zastosowanie wskaźników społecznych w procesie reintegracji	135
4.6.5. Efektywność	136

Rozdział 5.

Orientacja metodologiczna badań	141
5.1. Założenia teoretyczne badań	141
5.2. Problematyka badawcza	143
5.3. Procedura i technika badawcza	146
5.4. Charakterystyka badanej próby oraz organizacja badań	149

Rozdział 6.

Empiryczna analiza przebiegu procesu reintegracji społecznej	154
6.1. Relacje byłych więźniów w środowisku lokalnym	154
6.2. Zaangażowanie społeczne i zawodowe skazanych	155
6.2.1. Problemy z podjęciem i kontynuacją pracy	157
6.2.2. Inicjatywy społeczne	159
6.3. Możliwości pozyskiwania wsparcia	161
6.4. Poczucie sensu życia	169
6.4.1. Cele życiowe skazanych	169
6.5. Style radzenia sobie w trudnych sytuacjach	173
6.6. Wymiary samooceny	174
6.7. Wyznaczniki reintegracji społecznej	175
6.7.1. Wskaźniki reintegracji społecznej w grupie skazanych	176
6.7.2. Wskaźniki reintegracji społecznej w grupie AA	178

Rozdział 7.

Etapy przystosowania się jednostki do życia w społeczeństwie	184
7.1. Dynamika zmian zachodzących w procesie reintegracji społecznej skazanych	184
7.2. Dynamika zmian w czasie trwania w trzeźwości grupy AA	193

7.3. Porównania wewnątrzgrupowe w zakresie wskaźników reintegracji społecznej skazanych z uwzględnieniem dozorów kuratorskich	199
7.4. Porównania wewnątrzgrupowe w zakresie wskaźników reintegracji społecznej trzeźwiejących alkoholików z uwzględnieniem wpływu terapii na proces zdrowienia	204
7.5. Model strukturalny przystosowania skazanych w środowisku lokalnym	208
7.6. Ocena przystosowania się anonimowych alkoholików	209

Rozdział 8.

Szanse i ograniczenia konstruktywnych relacji byłych skazanych z otoczeniem społecznym	212
8.1. Konkluzje z przeprowadzonych badań	213
8.1.1. Czynniki wpływające na proces reintegracji społecznej skazanych w środowisku otwartym	215
8.1.2. Umiejętności adaptacyjne skazanych w okresie wolności rzeczywistej	217
8.1.3. Czas dozoru kuratorskiego i uczestnictwo w życiu społecznym skazanych	218
8.1.4. Zapotrzebowanie na wsparcie ze strony bliskich i otoczenia społecznego	219
8.1.5. Zaangażowanie skazanych w środowisku lokalnym	220
8.1.6. Umiejętności i kompetencje zawodowe zwiększające możliwości reintegracji społecznej	221
8.1.7. Realizacja zatrudnienia w warunkach środowiska otwartego ..	222
8.1.8. Konkluzje	222
8.2. Aktualne potrzeby byłych skazanych	225
8.3. Wnioski i wskazania pedagogiczne	229
8.4. Wnioski dla modelu inkluzyjno-katalaktycznego	232

Bibliografia	239
Aneks	269
Indeks rzeczowy	292
Indeks osobowy	295
Spis tabel i wykresów	298